

Levelezések.

1.

London, 1875. mart. 5.

T. szerkesztő ur! Becses engedelmével egy kis tért elfoglalok levelezési rovatában. A tárgy, a melyről írok, ugy hiszem nem lesz érdektelen a „Ker. Magvető“ olvasóira nézve; föltevén, hogy kedves olvasói az érdekest nem az érdekesítőben keresik. Az ugynevezett napi érdekességek elbeszélését, melyen a közönség rendesen oly mohó étvágygyal kap, én valamely érdekesítő tárcza-levélíróra bízom. Részemről semmi hajlamot sem érzek ahoz. Sőt levelem oly tárgy körül forog, mely újabb korban mivelte egyénektől megszokott minden egyébnek tekintetni, csak annak nem, a mi érdekesítő.

Par excellence ép a vallásos élet köréből írok olvasóihoz, a nép vallásos nevelésének Angliában szentelek egy pár sort a „Vasárnapi iskolák“ bémutatása által.

Egy napon London egyik főbb utcáján haladva végig, lépteimet egy templom felé irányozván, az egyik oldalról valami szokatlan édes hangok jöttek füleimbe. Kíváncsi lévén honnan, egy jó angolt megkérdeztem, az egy közel eső épületre mutatott, a melynek egyszerű homlokzatán e felirat vala szemlélhető: „Sunday-school“. Minden további késedelem nélkül átléptem a „hall“ küszöbét. Egy sereg kis augyal közt találtam magamat. Nagy meglepédesemre a kis chorus tovább énekelt. A zengzetes hymnus után kezecskéiket öszszetéve, tanítójukkal szépen imádkoztak. Azután letelepedvén, a tanító a bibliából olvasott nekik egy tanulságos fejezetet tisztán érthető magyarázattal kísérve, a melyet a kicsinyek nagy figyelemmel hallgattak végig. Aztán ismét ének jött, a melyre az egyik tanító a kicsinyek értelméhez mért egyszerű leczkét adott a vallásból és erkölcsből. A leczke után ismét ima következett, a melyben a kicsinyek könyörögtek nemzetökért, királynéjokért, szülőkért és tanítójokért. Az egészet egy gyönyörű ének zárta be, a mely után a kicsiny csoport szép rendben eloszlott s én is eljöttem a legkedvesebb bényomást hozva magammal.

Egy vasárnapi iskola volt ez! Egy vasárnapi iskola, a melyhez hasonló Angliában ezer meg ezer van, a melyekben buzgó tanítók csepegtetik a vallás éltető vizét Izrael gyermekeinek lelkébe s nevelik őket az Ur beszédének intésében. Vasárnapi iskola, a hová a nép gyermekét pontosan elküldi imádkozni és erkölcsöt tanulni. Vasárnapi iskola, a hová a keresztyéni munkában fáradhatatlan tanítók nemes modoruk által vonzzák a kisdedeket és ifjakat s tanítják a nagy parancsra: „A hetedik napon a te Uradnak Istenednek szombatja vagyon és azt megszenteljed». És hogy e nép csakugyan megtartja e nagy parancsot úgy, mint más alig, hogy e nép oly mély vallásossággal rendelkezik, mely vaióban csodálatra méltó, én ezt inkább a vallásban való gondos neveltetésének, mintsem a vallásra születtségének tulajdonítom. Így tudják ezt magok az angolok is, és épen ezért a vasárnapi iskolákat nagy figyelemmel gondozzák.

Mindenik gyülekezetnek van egy Vasárnapi iskolája. A tanítók tiszteletbeliek. Fizetésök: nemes munkájok eredménye. A gyülekezet buzgóbb tagjai önként vállalják fel a missiói munkát.

Az iskolára való felügyelés az illető lelkész kötelessége. A felelősség terhe rajta nyugszik. A lelkész minden alkalommal megszokta látogatni az iskolát, s néha a tanításban is részt veszen. Azonban ő nem rendes működő személy. A tanítást az iskola főnöke (Superintend) vezeti és nem felekezeti iskolákban egyszersmind az iskola külső és belső ügyeiről felelős. Az iskolafőnök könyörög és tartja az előadásokat. De kívánatra alkalmas tanítótársainak időszerűleg szívesen átengedi a tisztet. A társtanítók hivatása főképen a részleges tanításban működni és a rendre felügyelni. A részleges tanítás a tanóra elején foglal helyet. Tárnya: a vallás elemei, erkölcsi szabályok és különösen a Vallás-könyve, a Biblia. És a tanítók bár tiszteletbeliek, a legnagyobb lelkiismerettel teljesítik kötelességüket.

A vasárnapi iskolák egymással összeköttetésben állanak. A vasárnapi iskola-egyesület (Sunday-School Union) kiterjed az egész egyesült királyságra. Azonban az egyes iskolák egymástól teljesen függetlenek. Az egyesület czélja a nép vallás-erkölcsi nevelését előmozdítani. A szükséges eszközökkel rendelkezik, hogy új iskolákat hozzon létre és a fennállók közt a gyengébbeknek segélyt nyújtson. Az öszszesre való jótékony-sága pedig abban áll, hogy az iskolákat könyvekkel félárban látja el. A egylet organuma: a „Sunday-School-Chronicle“ és a „Sunday-Schol-Times“. Az egyes iskolák főképen „Tract“-okat (értekezés) szoktak kiadni.

Növendékek 6 évtől fel 16-ig gyakorolják a vasárnapi iskolát. Rendesen két részre vannak osztva; a kisebbek délelőtt, a nagyobbak délután részesülnek a tanításban. Kisebбекnél és nagyobbaknál több osztályokat különböztetnek meg, összesen mintegy 8-at. A tanítás ideje $1\frac{1}{2}$ óra. Délelőtt $\frac{1}{2}$ 10—11 vagy $\frac{1}{2}$ 11—12; délután $\frac{1}{2}$ 3—4-ig. Tantermekül tágas és tiszta szobák vannak bérendezve.

Ennyi, a mit röviden elmondani akartam az angol vasárnapi iskolákról.

Én ez iskolákat sokra becsülöm s a nép vallás-erkölcsi nevelésére nézve igen fontosoknak tartom. A nevelés a vallásban is feltétlenül szükséges. Nevelés és pedig alapos. A mely nép ezt elhanyagolja, hátrányát kérelhetlenül éreznie kell. A keresztény igazságok csak ott teremnek gyümölcsöket, a hol a kereszténység fáját szeretettel és kiváló gondadal ápolják. S Raikes Róbert iránt, a ki e czélból 1782-ben először alapított vasárnapi iskolát szülő városában Gloucesterben, nemzete a legnagyobb és a legédesebb emlékezettel adózik. Raikes Róbert, festő, kezének legszebb vonása: a vasárnapi iskolák.

Leveletem azzal az óhajjal zárom bé, vajha a nép vallás-erkölcsi nevelésére mi nálunk is több gond fordíthatnánk; vajha a vasárnap délutáni káté-iskolák a kor és a nevelés elveivel megegyező rendszeres vallás-erkölcsi nevelőintézetekké alakíthatnának át; vajha a mi papjaink és gyülekezeteink teljes buzgalommal és igyekezettel vennék fel a szent ügyet és teremtenének korszerű vasárnapi iskolák létrehozása által a nép vallás-erkölcsi életére nézve egy hatalmas szerves tényezőt. A farság és áldozat bizonyára kifizeti magát. A gyümölcs százszoros leend. Én különösen az újonnan alakult és a jelenleg alakulásban levő lelkész-egyletek iránt az ügyet illetőleg teljes reménnyel vagyok, és hiszem, hogy a vasárnapi iskolák reform-kérdése figyelmüket nem kerülí ki.

Péterfi Dénes.

2.

Sz. Keresztur, 1875. márczius 12.

T. szerkesztő ur! Mult évi october 7-ke gyászos nap vala közép-tanodánkra nézve, a mikor Marosi Gergely igazgató-tanárt a végn nyugalom helyére kísérik. Az ő szemei lezárultával egy munkás élet világitó fáklyája aludott ki. A halál szele egy hön dobogó keblet, egy melegen érző szívet fagyasztta meg. Ő nem magáért élt, hanem hazája, nemzete és felekezete javáért. Egy jól bétanult és mélyen átértett szerepet játszó el az élet szinpadán. A közösségnek, a mely előtt mű-